

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Griffie Commissie Economische Zaken en Klimaat
T.a.v. Mevrouw M. Kraaijeveld
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Datum: 19 april 2017
Onderwerp: Input Stichting Studeren & Werken Op Maat t.b.v. rondetafelgesprek over sociale ondernemingen op 25 april 2018

Aan de leden van de TK-commissie Economische Zaken en Klimaat:

Achtergrond Stichting Studeren & Werken Op Maat:

Stichting Studeren & Werken op Maat (SWOM) staat voor gelijke kansen voor (hoogopgeleide) Young Professionals met een arbeidsbeperking binnen een duurzame en inclusieve arbeidsmarkt. Voorop staat de zakelijke en activerende benadering van succesvolle mensen die met hun kwaliteiten aan de slag willen. Met deze hoofdgedachte is in 2012 de stichting zonder enige vorm van subsidie en met eigen spaargeld ontstaan in de huiskamer van Bart de Bart.

Sinds haar oprichting in 2012 heeft de stichting geen rustig jaar in het bestaan gekend. De organisatie is stormachtig gegroeid en doorontwikkeld van vrijwilligersinitiatief naar een professionele maatschappelijke organisatie die is ingericht als een moderne 'social enterprise' en daarmee volledig subsidie-neutraal haar maatschappelijke impact realiseert. Voor deze groei en doorontwikkeling van initiatief naar maatschappelijke onderneming is het fundament gelegd door Start Foundation. Start Foundation heeft in de periode 2014-2015 met expertise en startkapitaal ons de mogelijkheid geboden om met de juiste mensen aan een gedegen methodiek en solide verdienmodel te werken. Daar heeft SWOM nog steeds voordeel bij, voortbouwend op het fundament gelegd in deze periode. Begin 2016 is de stichting gestart met het 'toekomstbestendig' maken van de bestuurlijke structuur van de organisatie en het verdienmodel om de organisatie verder te verduurzamen. Om deze verdere stap te kunnen maken zijn we ondersteund vanuit het Social Club Investor Day-programma van Fonds 1818 en hebben zij onze groei ondersteund met een maatschappelijke financiering onder flexibele voorwaarden.

Vanwege ons succes zijn we inmiddels door de vakjury van het Oranje Fonds geselecteerd als finalist voor het Appeltje van Oranje 2018. Op 6 juni mogen we naar Paleis Noordeinde voor de uitreiking en dit is letterlijk de 'kroon' op ons werk. De vakjury benoemde in zijn argumentatie dat ze ons hebben geselecteerd vanwege onze keuze voor een 'niche' en dat het ons is gelukt om deze bijzondere groep Young Professionals te plaatsen binnen een grote groep toonaangevende Nederlandse werkgevers waar deze groep 'op niveau' aan de slag is.

De door ons gerealiseerde maatschappelijke impact:

Momenteel bestaat onze instroom van circa 600 Young Professionals op jaarbasis vooral uit nieuwe instroom Participatiewet waarbij intake en psychologisch basisrapport dient als voorbereiding op indicatiestelling cq. beoordeling opname doelgroepenregister. Circa 65% van onze instroom heeft een psychische arbeidsbeperking (waarvan circa 80% een vorm van autisme of daaraan gerelateerde arbeidsbeperking). Hiervan zijn er constant circa 200 Young Professionals in voortraject waarvan er jaarlijks circa 160 Young Professionals worden geplaatst bij onze 54 partnerorganisaties waaronder o.a. w de Haagse ministeries, Stibbe, Houthoff Buruma, PGGM, TNO, Meijburg & Co, Inspectie voor het Onderwijs, NVWA en de Algemene Rekenkamer. Dit voortraject wordt bekostigd door onze aangesloten partners cq. werkgevers en de 'coaching-on-the-job' door het UWV en/of gemeente.

Van deze 163 plaatsingen in 2017 hebben we slechts 4 uitvallers en de overige 159 geplaatste Young Professionals zijn duurzaam (tenminste een jaarcontract in dienst van de werkgever) en op basis van hun opleidingsniveau (boven WML) aan de slag voor gemiddeld 28 uur per week. Daarnaast zijn onze Young Professionals door onze aanpak uit de uitkering of (door een goede aansluiting studie-werk) hier nooit in beland en zijn het inmiddels van netto-ontvangers netto-betalers geworden. Ze verdienen namelijk een goed salaris en betalen voor het eerst inkomstenbelasting.

Beantwoording van de vragen en aanbevelingen:

- Welke belemmeringen zijn er in financiering en in regelgeving voor sociaal ondernemers?

Op gebied van financiering: *Als je een social enterprise als SWOM wil opzetten moet je eigenlijk een 'beetje gek zijn' in Nederland, namelijk voor financiering ben je vooral in de opstartfase afhankelijk van vermogensfondsen en/of eigen vermogen omdat er eerst een bewezen concept/methode moet staan en geen bank dit op waarde kan inschatten. Daarnaast zijn banken als financiers vaak op zoek naar 'harde onderpanden' en die heb je als social enterprise, waarin al je kapitaal in goede mensen zit, niet. Zo heb ik SWOM alleen kunnen starten door het investeren van eigen geld en het groeikapitaal en het vertrouwen wat mij door Start Foundation gegeven is. De wereld veranderen begint namelijk altijd met een goed idee en een grote portie lef.*

Aanbeveling: Geef de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) de opdracht om aan erkende social enterprises (die voldoen aan strikte voorwaarden) garantiestellingen af te geven zodat banken de stap durven te maken om de groei van social enterprises te financieren. Op dit moment zijn de onafhankelijke maatschappelijke investeerders zoals Start Foundation onmisbaar om de innovatieve sociale ondernemingen te kunnen opstarten en hierbij een track-record te kunnen opbouwen.

Op gebied van regelgeving: *Als social enterprise ben je vaak actief binnen verschillende domeinen (zorg, onderwijs en werving- en selectie) hierdoor val je vaak binnen verschillende toezichtregimes (WTZi, beleidskader UWV en gemeentelijke verordeningen). Het wordt een sociaal ondernemer erg lastig gemaakt om aan alle regel en administratieverplichtingen te voldoen. Goede controle is belangrijk, maar sectoren waar sociaal ondernemers juist het verschil kunnen maken zijn enorm overreguleerd met zaken waar sociaal ondernemingen aan moeten voldoen. Het is toch een beetje vreemd dat voor minimaal 1/3 van de tijd een medewerker van SWOM bezig is met iemands lijstje in te vullen?*

Aanbeveling: Geef de RVO en ministeries als SZW en VWS de opdracht om erkende social enterprises te helpen via een one-stop-shop waar je jezelf als pionierende sociaal ondernemer kan melden en waarbij er wordt gekeken hoe je op een simpele manier kan voldoen aan de eisen van de wet. Maar waarbij je wel de ruimte houdt om juist dat innovatieve of creatieve te blijven doen wat jouw aanpak tot een succes maakt.

- Hoe gaan overheden (Rijk, provincie, gemeente) om met sociale ondernemingen in hun beleid?

Op het gebied van de Rijksoverheid en provincies heb ik goede ervaringen, ze geven de ruimte aan 'niche' partijen zoals SWOM om een specialistisch gedeelte van opdrachten uit te voeren. Hierbij blijft wel altijd een aandachtspunt dat je moet kunnen denken vanuit de ogen van een ambtenaar en dat is helaas niet elke sociaal ondernemer gegund. Bij gemeenten is er nog veel werk aan de winkel. Onze ervaring is dat er een grote focus is op 1) de onderkant van de arbeidsmarkt en op 2) concepten waarbij food- en leisure boventoon voert. Hierbij wordt vaak aan mijn doelgroep voorbij gegaan. Daarnaast wordt er nog te vaak naar Amsterdam of Utrecht gekeken met het risico dat we soms vergeten dat er in Nederland nog 378 andere gemeenten zijn.

Aanbeveling: Stimuleer gemeenten om met social enterprises te werken die 'geworteld' zijn in de eigen stad of dorp en daag gemeenten uit om verder te kijken dan het horeca-concept waar je wordt bediend door iemand met een beperking. De Young Professional met een arbeidsbeperking kan namelijk ook jouw collega op een kennisafdeling zijn, de topfiscalist of de griffiemedewerker van uw eigen kamercommissie.

- Welke kansen zijn er om meer ruimte te geven aan ondernemingen met sociale of maatschappelijke doelen?

Op dit moment zijn veel sociaal ondernemingen nog georganiseerd als ondernemende stichting of als combinatie van een besloten vennootschap met beperkte winstrechten in combinatie met een stichting. Vooral in deze combinatie van profit- en non-profit inkomsten zit voor een social enterprise een uitdaging en maakt het dat je soms jezelf bijna een halve fiscalist gaat voelen.

Aanbeveling: Zorg voor belastingvoordelen onder strikte voorwaarden voor erkende social enterprises waarbij de eis moet zijn dat 'winst/positief' resultaat moeten worden geherinvesteerd in maatschappelijke impact. Daarnaast zou het een mooi streven zijn als ook de opdrachtgever fiscaal beloond wordt voor omzet die ze hebben gegund aan sociale ondernemingen. Zo wordt het op termijn naast het 'nieuwe normaal' op basis van ethische waarden ook economisch gunstig om vooral zaken te doen met bedrijven die de menselijke maat centraal heb gezet in hun business-model.

Namens het Stichtingsbestuur,

Met vriendelijke groet,

Bart de Bart
Oprichter en voorzitter Stichtingsbestuur